

Evaluation of research performance of post-graduate students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences and its relationship with the research self-efficacy

Masumeh Hessam ^{1*}, Saeideh Monjazi ², Farshad Molhemi ³, Mohammad Mehravar ⁴

1 Assistant Professor, Department of Physiotherapy, school of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2 Assistant Professor, Department of Physiotherapy, school of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. 3 Ph.D students in Physiotherapy, Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

4 Instructors, Department of Physiotherapy, school of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

ARTICLE INFO

Article type

Original article

Article history

Received: 22 Nov 2020

Accepted: 20 Dec 2020

Keywords

Research Self-Efficacy

Research Performance

Post-graduate students

ABSTRACT

Background: One of the effective factors in research quality and training of efficient human resources in this field is the beliefs and individual attitudes in relation to research. The purpose of this study was to determine the level of research self-efficacy and its relationship with research performance in postgraduate students of Ahvaz rehabilitation school.

Methods: Forty-six postgraduate students of Ahvaz Rehabilitation school participated in this cross-sectional study in census manner. Research self-efficacy Scale and research performance scale questionnaires were used for data collection. Data were analyzed by SPSS software using descriptive and analytic statistics.

Results: Of the total of 46 participants, 37 (80.4%) were women and 9 (19.6%) were men with total mean age of 30 (\pm 5.9%) years. Mean score of research self-efficacy scale was 178.88 (\pm 28.42%) from maximum score of 275 and the mean score of research performance was 9.78 (\pm 13.57%). The Spearman's correlation test indicated a significant positive weak to moderate correlation ($r = 0.99$ and $p = 0.006$) between research performance and research self-efficacy.

Conclusions: With regard to the average level of research self-efficacy in postgraduate students of Ahvaz rehabilitation school and the existence of a weak to moderate positive significant relationship between this index and research performance, it is suggested that educational administrators should hold empowerment workshops for students, especially workshops on qualitative studies, basic and advanced statistical tests, and Persian and English academic paper writing.

10.22038/HMED.2021.53040.1102

► Cite this paper as:

Hessam M, Monjazi S, Molhemi F, Mehravar M, Evaluation of research performance of Post- graduate students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences and its relationship with the Research Self-Efficacy. *Horizon of Medical Education Development*. 2021;12(4):

***Corresponding author:** Masoumeh Hessam;
Department of Physiotherapy, school of Rehabilitation Sciences,
Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Tel: +989163133941

Email: Hessam_pt81@yahoo.com

ارزیابی عملکرد پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده توانبخشی دانشگاه

علوم پزشکی جندی شاپور اهواز و ارتباط آن با خودکارآمدی پژوهشی

معصومه حسام^{۱*}، سعیده منجری^۲، فرشاد ملهمی^۳، محمد مهرآور^۴

۱ استادیار گروه آموزشی فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. ارکید:

۲ استادیار گروه آموزشی فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. ارکید:

۳ دانشجو دکتری تخصصی فیزیوتراپی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. ارکید:

۴ مربی گروه آموزشی فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. ارکید:

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله پژوهشی اصیل	مقدمه: باورها و نگرش های شخصی افراد در رابطه با پژوهش، از عوامل موثر بر کیفیت پژوهش و تربیت نیروی انسانی کارآمد در این حوزه می باشند. پژوهش حاضر با هدف تعیین سطح خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده توانبخشی اهواز و بررسی ارتباط آن با عملکرد پژوهشی طراحی و اجرا شد.
پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۹۹/۰۹/۰۲ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۹/۳۰	روش کار: در این مطالعه مقطعی که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ انجام شد، ۴۶ دانشجوی تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم توانبخشی اهواز به شیوه سرشماری شرکت کردند. جهت جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه های "مقیاس خودکارآمدی پژوهشی" و "عملکرد پژوهشی" استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های توصیفی و تحلیلی انجام شد.
کلمات کلیدی خودکارآمدی پژوهشی عملکرد پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی	نتایج: از مجموع ۴۶ شرکت کننده این مطالعه، ۳۷ نفر (۸۰/۴٪) زن و ۹ نفر (۱۹/۶٪) مرد بودند و میانگین سنی کلی آنها ۳۰ (۵/۹±) سال بود. میانگین نمره مقیاس خودکارآمدی پژوهشی (۲۸/۴۲±) از حداکثر نمره ۲۷۵ و میانگین عملکرد پژوهشی (۱۳/۵۷±) ۹/۷۸ بود. آزمون همبستگی اسپیرمن نشان دهنده وجود همبستگی مثبت و معنادار ضعیف تا متوسط ($r=0/399$ و $p=0/006$) میان عملکرد پژوهشی و خودکارآمدی پژوهشی بود.
	نتیجه گیری: با توجه به سطح متوسط خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی توانبخشی و وجود ارتباط مثبت و معنادار متوسط بین این شاخص و عملکرد پژوهشی، پیشنهاد می شود مدیران آموزشی نسبت به برگزاری کارگاه های توانمندسازی برای دانشجویان بویژه کارگاه های آشنایی با مطالعات کیفی، آشنایی با آزمون های آماری در سطح مقدماتی و پیشرفته و مقاله-نوسی فارسی و انگلیسی اقدام نمایند.

10.22038/HMED.2021.53040.1102

نحوه ارجاع به این مقاله

Hessam M, Monjazi S, Molhemi F, Mehravar M, Evaluation of research performance of Post- graduate students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences and its relationship with the Research Self-Efficacy. Horizon of Medical Education Development. 2021;12(4)

ایمیل: Hessam_pt81@yahoo.com

تماس: ۰۹۱۶۳۱۳۳۹۴۱

*نویسنده مسئول: معصومه حسام

دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز،

اهواز، ایران

مقدمه

است (۷). پژوهش های مختلف نشان می دهند که با افزایش سطح خودکارآمدی پژوهشی، عملکرد فرد در حوزه های مختلف مربوط به پژوهش و تولیدات علمی و پژوهشی افزایش خواهد یافت (۸، ۹). لازم به ذکر است که میزان تولیدات علمی (اعم از مقالات چاپ شده، ارائه سخنرانی در کنفرانس ها، تالیف کتاب و ...) یکی از شاخص های اصلی توسعه و حضور پایدار در سطوح بین المللی است و ارتباط مستقیمی با خودکارآمدی پژوهشی دارد (۹)، در مقابل، خودکارآمدی پژوهشی پایین منجر به اضطراب و تردید و عدم تمایل به انجام پژوهش شده و مشارکت های علمی و در نتیجه عملکرد پژوهشی و تولید محتوای علمی را کاهش می دهد (۱۰، ۱۱).

شاید بتوان گفت یکی از فقدان هایی که در زمینه فعالیت های پژوهشی دانشجویی احساس می شود، شناخت موانع موجود از دیدگاه محوری ترین عناصر یعنی دانشجویان باشد. چرا که قدم اول برای از میان برداشتن موانع، شناسایی آنهاست. در صورت شناسایی عوامل موثر بر خودکارآمدی این قشر و آسیب شناسی آن می توان راهکارهای اجرایی مناسب را در محیط آموزشی ارائه کرد (۹). بدیهی است شناسایی و رفع نقاط ضعف دانشجویان در امور پژوهشی و خودکارآمدی در این زمینه منجر به ارتقاء خدمات آموزشی و توسعه علمی خواهد شد. بعلاوه آگاهی اساتید از نقاط ضعف و قدرت خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان می تواند نقش بسزایی در تربیت دانشجویانی پژوهشگر داشته باشد و نیز می تواند منجر به برنامه ریزی بهتری برای آموزش چگونگی اجرای پژوهش شود؛ لذا ارزیابی در این حیطه و ارزشیابی میزان خودکارآمدی پژوهشی امری ضروری به نظر می رسد. در این بین مقطع تحصیلات

در دنیای امروز دانشگاه به عنوان بستر اصلی تفکر و تولید علم شناخته شده است و همه کشورها در تلاش اند تا نقش دانشگاه در توسعه ملی و پایدار و تولید دانش را ارتقاء دهند. در این بین پژوهش به عنوان بستر اصلی توسعه پایدار، سازندگی و استقلال در هر کشوری شناخته شده است (۱). پژوهش از دو طریق قابل پیگیری است: در فرایند آموزش و تربیت نیروی انسانی ماهر و انجام پژوهش جهت توسعه مرزهای دانش (۲). تربیت نیروی انسانی دارای تفکر خلاق که قادر به طرح ایده و حل مسئله باشد (۳)، مقوله ای است که در سند چشم انداز توسعه ایران ۱۴۰۴ نیز به آن توجه ویژه ای شده است و مدنظر مسئولین و برنامه ریزان کشور می باشد (۴).

باورها و نگرش های شخصی افراد در رابطه با پژوهش از عوامل موثر بر پژوهش و تربیت نیروی انسانی کارآمد در این حوزه هستند که می تواند نقش تعیین کننده ای در انجام یا عدم انجام پژوهش داشته باشد. بندورا در سال ۱۹۷۷، با معرفی مفهوم خودکارآمدی نگاه محققان را به باورهای شخصی افراد درخصوص توانایی هایشان در انجام فعالیت ها معطوف نمود. در این نظریه بیان می شود که افراد تمایل دارند از موقعیت هایی که باور دارند از سطح توانایی آنها خارج است، اجتناب کنند (۵). افرادی که سطح خودکارآمدی بالایی دارند و توانایی های خود را نسبت به انجام تکالیف باور دارند، نسبت به حل مسئله اطمینان داشته، توانایی ها، باورها و راهبردهای خود را شناسایی کرده و خطاهای خود را تشخیص می دهند تا به موفقیت برسند (۶). به این ترتیب خودکارآمدی پژوهشی، میزان اعتماد افراد به توانایی هایشان در انجام دادن فعالیت های پژوهشی از جمله ایده پردازی، پرورش مفهوم، تحلیل نتایج و گزارش نهایی

مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی رشته های فیزیوتراپی، گفتاردرمانی و مدیریت توانبخشی شاغل به تحصیل در دانشکده علوم توانبخشی اهواز در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ بودند که به شیوه سرشماری وارد مطالعه شدند. معیار خروج از مطالعه نقص در تکمیل پرسشنامه بود.

پس از کسب کد اخلاق از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه جندی شاپور اهواز (IR.AJUMS.REC.1398.394) با مراجعه به معاونت آموزشی دانشکده علوم توانبخشی لیست اسامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی مشخص شد و نسخه الکترونیک پرسشنامه ها در اختیار آنان قرار گرفت. شرکت کنندگان برای تکمیل پرسشنامه ها محدودیت زمانی نداشته و پاسخ-دهی به آنها در حدود ۳۰-۲۰ دقیقه زمان نیاز داشت.

ابزارهای جمع آوری اطلاعات در این مطالعه شامل موارد زیر بودند: الف- پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناسی شامل سن، جنسیت، رشته و مقطع تحصیلی، ب- مقیاس خودکارآمدی پژوهشی، این پرسشنامه در سال ۱۳۹۱ توسط صالحی و همکاران برای ارزیابی خودکارآمدی پژوهشی طراحی شد و داده های آن به صورت یک متغیر کمی و فاصله ای است (۱۶). این پرسشنامه دارای ۵۵ گویه در قالب ۷ خرده مقیاس شامل خودکارآمدی آماری و تحلیلی (۱۳ گویه)، خودکارآمدی در مفهوم پردازی (۱۲ گویه)، خودکارآمدی در روش و اجرا (۱۱ گویه)، خودکارآمدی در پژوهش کیفی (۵ گویه)، خودکارآمدی در گزارش نویسی (۶ گویه)، خودکارآمدی در مهارت و تبحر (۵ گویه) و خودکارآمدی در اخلاق (۳ گویه) می باشد که در طیف لیکرت پنج نمره ای از بسیار کم (نمره ۱) تا بسیار زیاد (نمره ۵) نمره دهی می شوند. بدین ترتیب حداقل نمره ۵۵ و حداکثر آن ۲۷۵ است. نمرات ۵۵-۱۲۸/۳۳ نشان دهنده خودکارآمدی پژوهشی پایین،

تکمیلی، به دلیل توأم ساختن دو حوزه آموزش و پژوهش و ملزم بودن دانشجویان به گذراندن واحد پایان نامه از جایگاه مهمی برخوردار است. بنابراین با توجه به اهمیت پژوهش در دانشگاه بخصوص برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی، شناخت موانع موجود در پژوهش از دیدگاه آنان اهمیت بسزایی دارد (۱۲).

در این راستا مطالعات بسیاری در دانشگاه های مختلف ایران انجام شده است. نتایج این مطالعات نشان دهنده سطح خودکارآمدی پژوهشی متوسط در دانشجویان کارشناسی (۱۳، ۱۴)، تحصیلات تکمیلی (۱۵-۱۷) و دانشجویان پزشکی و دندان پزشکی (۱۸، ۱۹) است که بر روی عملکرد پژوهشی و انگیزه تحصیلی آنان نیز تاثیر گذار است. بعلاوه بر اساس مطالعات یاد شده به نظر می رسد عوامل مختلفی همچون امکانات دانشگاه و حمایت اساتید و همکلاسی ها نیز در آن تاثیر گذار باشد. با توجه به اینکه امکانات دانشگاه های مختلف در سطح کشور متفاوت است (تعداد اعضای هیئت علمی و امکانات آزمایشگاهی و تعداد مراکز تحقیقاتی)، به منظور نیازسنجی دقیق از پژوهشگران در گام اول لازم است سطح خودکارآمدی فعلی آنان تعیین شده و نقاط ضعف آنان در طراحی و انجام امور پژوهشی مشخص گردد تا بتوان با برنامه ریزی مناسب در جهت رفع کاستی های موجود اقدام نمود. از این رو مطالعه حاضر با هدف بررسی سطح خودکارآمدی پژوهشی و ارتباط آن با عملکرد پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم توانبخشی اهواز طراحی و اجرا شد.

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی و مقطعی است. جامعه آماری شامل دانشجویان

شد. بنابراین اگر آماره آزمون بزرگتر یا مساوی ۰/۰۵ می بود، توزیع داده‌ها نرمال در نظر گرفته می شد. با توجه به غیرنرمال بودن توزیع داده‌های عملکرد پژوهشی بر مبنای آزمون K-S (سطح معناداری = ۰/۰۰۲) از ضریب همبستگی اسپیرمن برای بررسی ارتباط میان متغیرها استفاده شد. در تمامی آزمون‌ها سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج:

از مجموع ۶۴ پرسشنامه توزیع شده در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ۴۶ پرسشنامه بطور کامل تکمیل شد (۷۱/۸۷٪ پاسخگویی). از ۴۶ شرکت کننده در این مطالعه، ۹ نفر (۱۹/۶٪) را مردان و ۳۷ نفر (۸۰/۴٪) را زنان تشکیل دادند. میانگین سنی شرکت کنندگان (۵/۹ ±) ۳۰ سال بود. ۳۳ نفر (۷۱/۷٪) دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد و ۱۳ نفر (۲۸/۳٪) دانشجوی مقطع دکتری تخصصی بودند. نمونه‌گیری از تمامی رشته‌های دارای تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم توانبخشی به عمل آمد. ۳۱ نفر (۶۷/۴٪) از شرکت کنندگان در رشته فیزیوتراپی، ۸ نفر (۱۷/۴٪) در رشته گفتار درمانی و ۷ نفر (۱۵/۲٪) در رشته مدیریت توانبخشی مشغول به تحصیل بودند. نمره کلی مقیاس خودکارآمدی پژوهشی (۲۸/۴۲ ±) ۱۷۸/۸۰ بود. میانگین و انحراف معیار خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان در هر خرده‌مقیاس در جدول شماره ۱ آورده شده است.

۱۲۸/۳۳-۲۰۱/۶۶ به معنای خودکارآمدی پژوهشی متوسط و ۲۷۵-۲۰۱/۶۶ نشان دهنده خودکارآمدی پژوهشی بالا هستند. این پرسشنامه دارای روایی و پایایی قابل قبول (ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۷) در تمامی خرده‌مقیاس‌ها می‌باشد (۱۶) و ج- عملکرد پژوهشی، این متغیر نیز بوسیله پرسشنامه‌ای به همین نام که توسط گراوند و همکاران در سال ۱۳۹۳ طراحی شده است، محاسبه شد (۹). این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال در گویه‌های تعداد مقالات چاپ شده در نشریات علمی داخلی و خارجی، ارائه مقالات و سخنرانی‌ها در همایش‌ها و انجمن‌های علمی، تعداد ترجمه و ویرایش علمی کتاب، طرح‌های تحقیقاتی پایان یافته و در حال انجام، اختراع، ابتکار، نوآوری، طراحی و راه‌اندازی آزمایشگاه و کارگاه‌های آموزشی و شرکت در همایش‌های ملی و بین‌المللی است. نمره دهی این پرسشنامه بر مبنای فراوانی هر گویه می‌باشد. بطوریکه فراوانی‌های گویه‌های این پرسشنامه با هم جمع شده و نمره کل عملکرد پژوهشی محاسبه می‌شود. بدین ترتیب داده‌های این متغیر نیز بصورت کمی و فاصله‌ای است.

داده‌ها توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و با استفاده از آمار توصیفی (مقادیر میانگین و انحراف معیار و درصد فراوانی) و آمار تحلیلی شامل ضریب همبستگی تحلیل شدند. پیش از انجام تحلیل آماری، توزیع نرمال داده‌ها بوسیله آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) ارزیابی شد. هنگام بررسی نرمال بودن داده‌ها، فرض صفر مبنی بر اینکه توزیع داده‌ها نرمال است در سطح خطای ۵٪ آزمون

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار مقیاس خودکارآمدی پژوهشی و خرده مقیاس های آن (تعداد= ۴۶ نفر)

آیتم	میانگین و انحراف معیار	کمینه	بیشینه
خودکارآمدی آماری و تحلیلی	۴۰/۷±۱۳/۵۱	۲۳	۵۶
خودکارآمدی در مفهوم پردازی	۴۰/۶±۵۹/۶۲	۲۶	۵۸
خودکارآمدی در روش و اجرا	۳۶/۶±۲۲/۳۰	۱۸	۴۹
خودکارآمدی در پژوهش کیفی	۱۲/۴±۷۶/۰۲	۵	۲۰
خودکارآمدی در گزارش نویسی	۱۹/۴±۱۵/۲۵	۹	۲۹
خودکارآمدی در مهارت ها و تبحرها	۱۸/۳±۴۳/۲۳	۱۱	۲۵
خودکارآمدی در اخلاق	۱۱/۱±۵۲/۹۳	۷	۱۵
مجموع نمره پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی	۱۷۸/۲۸±۸/۴۲	۱۰۸	۲۳۷

با توجه به تعداد متفاوت سوالات در هر خرده مقیاس، جهت مقایسه آنها نمره هر خرده مقیاس به تعداد گویه های آن تقسیم شد. بر این اساس و در یک طیف لیکرت ۵ امتیازی، خودکارآمدی در اخلاق (۳/۸۴) حائز بیشترین نمره و بعد از آن خودکارآمدی در مهارت ها و تبحرها (۳/۶۸)، خودکارآمدی در مفهوم پردازی (۳/۳۸)، خودکارآمدی در روش و اجرا (۳/۲۹)، خودکارآمدی در گزارش نویسی (۳/۱۹)، خودکارآمدی آماری و تحلیلی (۲/۵۵) و خودکارآمدی در پژوهش های کیفی (۲/۵۵) قرار داشتند.

میانگین عملکرد پژوهشی شرکت کنندگان (۱۳/۵۷ ±) ۹/۷۸ بود. جهت بررسی همبستگی عملکرد پژوهشی با مقیاس خودکارآمدی پژوهشی و خرده مقیاس های آن از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد (جدول شماره ۲).

جدول ۲: ضریب همبستگی عملکرد پژوهشی با مقیاس خودکارآمدی پژوهشی و خرده مقیاس های آن (تعداد= ۴۶ نفر)

آیتم	p-value	ضریب همبستگی اسپیرمن
خودکارآمدی پژوهشی		
خودکارآمدی آماری و تحلیلی	<۰/۰۰۱	۰/۴۹۸
خودکارآمدی در مفهوم پردازی	۰/۰۱۵	۰/۳۵۷
خودکارآمدی در روش و اجرا	۰/۰۱۹	۰/۳۴۳
خودکارآمدی در پژوهش کیفی	۰/۹۲۸	۰/۰۱۴
خودکارآمدی در گزارش نویسی	<۰/۰۰۱	۰/۵۱۵
خودکارآمدی در مهارت ها و تبحرها	۰/۰۰۲	۰/۴۴۳
خودکارآمدی در اخلاق	۰/۸۰۳	۰/۰۳۸
مجموع نمره خودکارآمدی پژوهشی	۰/۰۰۶	۰/۳۹۹

خودکارآمدی پژوهشی دانشجویان شاید به این دلیل باشد که پژوهش در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی عمدتاً منحصر به پایان نامه بوده و در قالب یک واحد درسی اجباری است، بگونه ای که برای طیف وسیعی از دانشجویان، پایان نامه اولین فعالیت پژوهشی آنها محسوب می شود و نمی توان انتظار شکوفایی و خودکارآمدی در این حوزه را داشت. این یافته با نتیجه مطالعات انجام شده بر روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته های دندان پزشکی، داروسازی، بهداشت، پرستاری و مامایی و پیراپزشکی همخوانی دارد (۱۵-۱۷).

با توجه به نمرات نرمال شده خرده مقیاس های پرسشنامه خودکارآمدی پژوهشی، خرده مقیاس های خودکارآمدی در پژوهش کیفی، خودکارآمدی آماری و تحلیلی و خودکارآمدی در گزارش نویسی کم ترین مقادیر را کسب کردند که با نتایج مطالعه کاظمی وردنجانی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته های ارشد ژنتیک، بهداشت محیط، پرستاری داخلی جراحی، پرستاری مراقبت های ویژه، آمار زیستی و بیوشیمی؛ و مطالعه سلیمان زاده در دانشجویان کارشناسی علوم پزشکی اصفهان کاملاً همخوان است (۱۷، ۲۰). از دلایل این یافته می توان به عدم ارائه آموزش های کافی در ارتباط با پژوهش های کیفی در واحد آموزشی روش تحقیق، ارائه واحد آموزشی آمار بصورت غیر کاربردی و عدم آشنایی دانشجویان با آزمون ها و نرم افزارهای رایج آماری و همچنین عدم ارائه آموزش های لازم در مورد نوشتن گزارش های علمی خصوصاً به زبان های بین المللی در قالب یک واحد درسی اشاره کرد و به نظر می رسد این سه حیطه نیاز به آموزش و توجه بیشتر و مناسب تری دارند. برگزاری کارگاه های روش تحقیق و طراحی و اجرای مطالعات کیفی، آمار و مقاله نویسی،

نتایج آزمون نشان داد بین نمره کلی مقیاس خودکارآمدی پژوهشی با عملکرد پژوهشی رابطه مثبت معنادار ضعیف تا متوسط وجود دارد ($r = 0.399$ و $p = 0.006$) ضریب همبستگی خرده مقیاس های خودکارآمدی پژوهشی با عملکرد پژوهشی نیز نشان داد که پنج خرده مقیاس خودکارآمدی آماری و تحلیلی ($r = 0.49$ و $p > 0.0001$)، خودکارآمدی در مفهوم پردازی ($r = 0.35$ و $p > 0.0001$)، خودکارآمدی در گزارش نویسی ($r = 0.51$ و $p > 0.0001$)، خودکارآمدی در روش و اجرا ($r = 0.34$ و $p > 0.0001$) و خودکارآمدی در مهارت ها و تبحرها ($r = 0.44$ و $p > 0.002$) دارای همبستگی مثبت معنادار ضعیف تا متوسط با عملکرد پژوهشی می باشند. در خرده مقیاس های خودکارآمدی در پژوهش کیفی و خودکارآمدی در اخلاق همبستگی معنادار دیده نشد.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف تعیین سطح خودکارآمدی پژوهشی و بررسی ارتباط آن با عملکرد پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم توانبخشی اهواز انجام شد. نتایج نشان دهنده سطح متوسط در نمره کلی و تمامی خرده مقیاس های خودکارآمدی پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی توانبخشی و وجود ارتباط مثبت و معنادار ضعیف تا متوسط بین این شاخص و عملکرد پژوهشی بود.

یکی از نتایج مطالعه این است که دانشجویان این دانشکده در نمره کلی مقیاس خودکارآمدی پژوهشی در سطح متوسط ($28/42 \pm$) قرار دارند. متوسط بودن سطح

دهی معرفی شده است (۲۵) بطوریکه دانشجویانی که دارای خودکارآمدی بیشتری هستند، در نوشتن مقالات از مهارت بیشتری برخوردارند (۲۶). در توجیه این یافته می توان به این نکته اشاره کرد که توانایی پژوهشگر در تسلط به منابع اطلاعاتی معتبر در حیطه مورد نگارش، توانایی در نگارش علمی مقالات و تازگی موضوع مقاله از جمله عوامل تاثیرگذار در چاپ مقالات علمی به عنوان آخرین مرحله یک کار پژوهشی می باشد و تا زمانیکه پژوهشگر در این مرحله خودکارآمد نباشد، نمی تواند عملکرد پژوهشی مناسبی داشته باشد (۲۳). مشاهده بیشترین ضریب همبستگی بین عملکرد پژوهشی و خرده مقیاس گزارش نویسی و نمره پایین خرده مقیاس گزارش نویسی در مقابل نمرات بالاتر خرده مقیاس های روش اجرا، تحلیل آماری و ایده پردازی، نشان می دهد که احساس عدم اطمینان دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی جهت نگارش گزارش های علمی، احتمالا باعث هدر رفت منابع پژوهشی زیادی می گردد. هرچند ضریب همبستگی پایین (۰/۳۹) نشان می دهد که احتمالا عوامل دیگری مانند نگرش مثبت نسبت به تحقیق، اضطراب تحقیق و آگاهی فراشناختی از راهکارهای مطالعه نیز بر عملکرد پژوهشی دانشجویان موثر می باشند (۲۶) که باید در مطالعات آتی واکاوی گردد.

از محدودیت های این مطالعه تعداد اندک دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده علوم توانبخشی و عدم دسترسی مستقیم به عملکرد پژوهشی دانشجویان و کسب این اطلاعات از آنان می باشند. ذکر این نکته ضروری است که این پژوهش در میان دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی اهواز انجام شده است و در تعمیم آن به رشته ها و دانشکده های دیگر لازم است احتیاط شود. بطور کلی نتیجه این مطالعه نشان دهنده سطح خودکارآمدی پژوهشی متوسط دانشجویان تحصیلات

میتواند سبب بهبود توانایی دانشجویان در موارد ذکر شده گردد.

در این مطالعه میانگین نمره عملکرد پژوهشی ($\pm 13/57$) ۹/۷۸ و در سطح پایین بدست آمد که با نتیجه مطالعه داوری و همکاران یکسان است (۱۸). یکی از دلایل این یافته می تواند ناشی از عدم اطلاع رسانی صحیح دانشگاه در معرفی الویت های پژوهشی، نبود برنامه ریزی منسجم در زمینه ایجاد انگیزه و علاقه به امور پژوهشی، عدم اطلاع رسانی درباره ساز و کار کمیته تحقیقات دانشجویی و مزایا و فرصت هایی که توسط این نهاد برای دانشجویان فراهم می شود و عدم شفافیت در خصوص مزایای حاصل از پژوهش در آینده کاری دانشجویان باشد (۲۱-۲۴).

از دیگر یافته های مطالعه حاضر ارتباط مثبت معنادار ضعیف تا متوسط میان مقیاس خودکارآمدی پژوهشی و عملکرد پژوهشی بود به این صورت که با افزایش سطح خودکارآمدی، عملکرد پژوهشی و تولید محصولات پژوهشی نیز افزایش می یابد. این یافته نیز با نتیجه مطالعات گذشته هماهنگ است (۹، ۱۸). بر اساس نظریه شناختی- اجتماعی باورهای فرد درباره توانایی اش نسبت به انجام امور از عوامل مهم تعیین کننده عملکرد وی می باشند. در این نظریه بیان می شود که افراد تمایل دارند از موقعیت هایی که باور دارند از سطح توانایی آنها خارج است، اجتناب کنند. در مقابل افرادی که خود را کارآمد می دانند نسبت به حل مسئله اطمینان داشته و خطاهای خود را شناسایی و اصلاح می کنند تا به موفقیت برسند (۵). همچنین نتایج نشان داد که خرده مقیاس خودکارآمدی در گزارش نویسی دارای بیشترین مقدار ضریب همبستگی مثبت معنادار با عملکرد پژوهشی است. این یافته با نتیجه مطالعه گراوند و همکاران هماهنگ است (۹). در مطالعه ی شفیع و همکاران نیز قوی ترین تبیین کننده خودکارآمدی، گزارش

تقدیر و تشکر:

این مطالعه حاصل از طرح تحقیقاتی مصوب معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی با شماره طرح EDC-9812 می باشد. از حمایت های مالی این معاونت و نیز از دانشجویان دانشکده توانبخشی که ما را در این پژوهش یاری نمودند، تقدیر می گردد.

تضاد منافع:

نویسندگان مقاله حاضر هیچ گونه تضاد منافی ندارند.

تکمیلی در رشته های توانبخشی در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در تمامی خرده مقیاس های مفهوم پردازی، آماری و تحلیلی، روش و اجرا، گزارش نویسی، مهارت ها، پژوهش کیفی و اخلاق است. این در حالی است که یکی از مهم ترین اهداف دوره های تحصیلات تکمیلی پرورش پژوهشگران توانمند و کارآمد است. بنابراین در راستای تقویت و توسعه مهارت های پژوهشی دانشجویان پیشنهاد می شود که برنامه ریزان آموزش عالی و تحصیلات تکمیلی جهت انجام مداخلات مناسب در این زمینه به ویژه برگزاری دوره های آموزشی و توانمندسازی متناسب با خرده مقیاس های با نمرات پایین تر در خودکارآمدی پژوهشی از جمله کارگاه های توانمندسازی و آشنایی با مطالعات کیفی، آشنایی با آزمون های آماری در سطح مقدماتی و پیشرفته و مقاله نویسی فارسی و انگلیسی اقدام نمایند.

References

1. Mardani L, Taghvaei Yazdi M, Niazazari K. The representation of research experience model and its relationship with researcher spirituality and research self-efficacy of MA students of Islamic Azad University of Sari. *Journal of Modern Thoughts in Education* 2016;11(2):81-102. [Persian]
2. Entwistle N. *1 Research into student learning and university teaching*: British Psychological Society; 2007.
3. Fuller IC, Mellor A, Entwistle JA. Combining research-based student fieldwork with staff research to reinforce teaching and learning. *Journal of Geography in Higher Education* 2014;38(3):383-400.
4. Atashak M. Evaluating Education for-all Development Index, Comparing the Countries As Mentioned in Iran's 2025 Development Vision. *Majlis & Rahbord* 2014;21(77). [Persian]
5. Bandura A. Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*. 1977;84(2):191.
6. Wahab MBHA. Study on the impact of motivation, self-efficacy and learning strategies of faculty of education undergraduates studying ICT courses. *The Journal of Behavioral Science* 2007;2(1):153-78.
7. Mullikin EA, Bakken LL, Betz NE. Assessing research self-efficacy in physician-scientists: the clinical research appraisal inventory. *Journal of Career Assessment* 2007;15(3):367-87.
8. Baltes B, Hoffman-Kipp P, Lynn L, Weltzer-Ward L. Students research self-efficacy during online doctoral research courses. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)* 2010;3(3):51-8.
9. Garavand H, Kareshki H, Ahanchian M. The relationship between self-efficacy in research and research performance a study on students of medical sciences university of Mashhad. *Iranian Journal of Medical Education* 2014;14(1):41-51. [Persian]
10. Hemmings B, Kay R. Research self-efficacy, publication output, and early career development. *International Journal of Educational Management* 2010;24(7):562-574.
11. Vaccaro N. The Relationship Between Research Self-efficacy, Perceptions Of The Research Training Environment And Interest In Research In Co 2009. *Electronic Theses and Dissertations*. 3844. <http://stars.library.ucf.edu/etd/3844>
12. Bieschke KJ, Bishop RM, Garcia VL. The utility of the research self-efficacy scale. *Journal of Career Assessment* 1996;4(1):59-75.
13. Gorji AMH, Darabieniya M, Ranjbar M. Research self-efficacy in relation to educational motivation in students of Mazandaran University of Medical Sciences. *Journal of Contemporary Medical Education* 2015;3(2):59-63. [Persian]
14. Garavand H, Kareshki H, Ahanchian M. The role of educational-research environment and social factors on the research self-efficacy of students of Mashhad University of Medical Sciences. *The Journal of Medical Education and Development* 2014;8(4):32-46. [Persian]
15. Miri MR, Salehiniya H, Bahlgerdi M, Tiyuri A, Tiyuri A. Research Self-efficacy among Postgraduate Students at Birjand University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2018;18:156-63. [Persian]
16. Salehi M, Ahanchian MR. Validation of research self-efficacy scale for postgraduate students of Ferdowsi University and Mashhad University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2012;12(6):396-409. [Persian]
17. Kazemi-Vardanjanani A, Heidari-Soureshjani S, Drees F. Study of research self-efficacy components among postgraduate students in Shahrekord University of Medical Sciences. *Research in Medical Education* 2017;9(2):65-57. [Persian]
18. Davari A, Danesh Kazemi A, Aghili H, Mozafari F. The Evaluation of Relationship between Self-efficacy in Research and Research Performance of Dental Student, of Yazd Dental College in 2014. *The Journal of Medical Education and Development* 2015;10(2):129-37. [Persian]
19. Rezaeian M, Zare-Bidaki M, Bakhtar M, Hadimoghadam M. A Survey of Research Self-Efficacy in Internship Medical Students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2013.

Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences 2015;14(2):111-24. [Persian].

20. Soleimanzade Najafi N S, Ashrafi-rizi H, Kazempour Z, Taheri B. The Rate of Research Self-Efficacy among Students of Isfahan University of Medical Sciences Based On Research Self-Efficacy Scale. J Health Syst Re 2014; 10(4): 813-820. [Persian]

21. Javadinia SA. Barriers to scholarship research activities in Medical Universities. Iranian Journal of Medical Education 2013;13(6):535-7. [Persian]

22. Ghaffarzadeh S, Nazari H, Ghasemi R, Ahmadi Doyran Z. Status of Research among Medical Students of Urmia University Medical Sciences in (Knowledge, Attitude AND Practice). Nurs Midwifery J 2011; 9 (5). [Persian]

23. Taheri S S, Nazemisalman B, Faghihzadeh S, Rahbar J, Asgharnejad B. Investigating the barriers to conducting research from the perspective of students of Zanjan University of Medical Sciences in 2016. J Med Educ Dev 2018; 10 (28) :65-77 [Persian]

24. Ghaemi talab S.M, Mirhosseini Z. Investigation of the Affective factors in publishing of articles in scientific journals (local and foreign) in the view of Ferdowsi University faculty members, Studies in Education & Psychology 2006; 7 (1): 129-148. [Persian]

25. Shafiei M, Salimi GH, Mohammadi M, Mokhtari Z. Research self-efficacy and career decision-making self-efficacy of students at Shiraz University of Medical Sciences: an explanatory model. Iranian Journal of Medical Education 2018;18 (7): 49-59. [Persian]

26. Wajid U, Jami H. Research Self-Efficacy among Students: Role of Metacognitive Awareness of Reading Strategies Research Anxiety, and Attitude Towards Research. Pakistan journal of psychological Reseach 2020;35 (2):271-293.